

VEGLEIÐING UM RÆTTIN TIL DÁTUFLUTNING, MÓTMÆLI OG TIL IKKI AT VERA FYRI AUTOMATISKARI VIÐGERÐ

Oktober 2020

1. útgáva

Dátueftirlitið

Innihaldsvirlit

1.	Rætturinn til dátuflytingar (§ 31).....	2
1.1.	Hvat fevnir rætturinn til dátuflytingar um?.....	2
1.2.	Rætturinn til að fá sínar persónuupplýsingar í einum skipti, vanligum nýttum og teldutökum sniði.....	3
1.3.	Rætturinn til að fluttu sínar persónuupplýsingar frá einum dátuábyrgdara til ein annan utan forðan.....	3
2.	Rætturinn til mótmæli	5
2.1.	Hvat fevnir rætturinn til mótmæli um?	5
2.1.1.	Almenni rætturinn til að mótmæla	6
2.1.2.	Mótmæli í samband við beinleiðis markaðarföring.....	8
2.2.	Um viðgerðin einans fer fram til söguleg, hagfrøðileg og vísindaleg endamál.....	9
3.	Rætturinn til ekki að vera fyrir automatiskari avgerð, undir hesum profilering (§ 35)	9
3.1.	Hvat fevnir rætturinn til ekki að vera fyrir automatiskari avgerð, undir hesum profilering?	9
3.2.	Serliga um börn.....	10
3.3.	Undantök	10
3.3.1.	Serliga, um tú viðgert viðkvæmar persónuupplýsingar.....	12

1. Rættur til dátuflyting (§ 31)

1.1. Hvat fevnir rætturinn til dátuflyting um?

Dátuflytingur hefur fyri tað fyrsta við sær, at skrásetti kann krevja sínar persónupplýsingar frá dátuábyrgdaranum, sum skrásetti sjálvur hefur latið dátuábyrgdaranum. Hesar persónupplýsingar skulu uttan forðingar frá dátuábyrgdaranum kunna flytast úr einum KT-umhvørvi til eitt annað, um hetta tøkniliga letur seg gera.

Rætturinn fevnir bert um persónupplýsingar, sum tann skrásetti sjálvur hefur latið dátuábyrgdaranum, og um viðgerðin er grundað á samtykki ella á avtalu og um viðgerðin er automatisk. Hetta hefur við sær, at rætturinn til dátuflyting ikki er galdandi fyri viðgerð, sum er neyðug fyri at røkja samfelagsáhugamál, ella sum hoyrir undir almenna myndugleikaúttannan, sum er áløgd dátuábyrgdaranum.

Rætturinn til dátuflyting kann t.d. nýtast í teimum førum, tá skrásetti ynskir tilboð uppá tænarur frá fleiri dátuábyrgdarum ella ynskir at skifta útbjóðara. Tað kunnu vera upplýsingar, sum eru latnir einum banka, telefonvirki ella tryggingarfelag í sambandi við, at dátuábyrgdarin skal geva tilboð el.tíl.

At rætturinn einans fevnir um persónupplýsingar, sum skrásetti sjálvur hefur latið, hefur við sær, at upplýsingar, ið tú, sum dátuábyrgdari, hefur lagt afturat, grundað á tær upplýsingar, sum skrásetti hefur latið, ikki skulu latast skrásetta. Tað kann t.d. vera greining (analyza) ella onnur viðgerð av persónupplýsingunum, sum tú hefur framt av virkseminum hjá skrásetta online, t.d. persónlig tilmæli til tónleik grundað á tónleik, ið skrásetti áður hefur lurtað eftir, ella upplýsingar í sambandi við eina kreditmeting.

Rætturinn til dátuflutning má ekki gera seg inn á rættindi ella frælsisrættindi hjá øðrum. Hetta merkir m.a., at um upplýsingar verða fluttar frá tær til ein annan dátuábyrgdara og í hesum upplýsingum eru persónupplýsingar um triðjamann, kann dátuábyrgdarin, sum móttukur upplýsingarnar, bara brúka upplýsingarnar til somu endamálini, sum tann upprunaligi dátuábyrgdarin brúkti tær til. Tann nýggi dátuábyrgdarin skal tí ekki brúka persónupplýsingar um triðjamann til egin endamál, sum t.d. við at brúka samskiftisupplýsingar á kontaktlistanum hjá skrásetta til marknaðarføringsendamál.

Upplýsingarnar skulu gevast uttan forðingar, t.e. tú mást ekki seta í verk tiltøk ella vísa atferð, sum hevur til endamáls at sleppa undan ella at avmarka rættin hjá skrásetta til dátuflutning. Hetta kann t.d. vera at krevja gjald, nýta eitt óvanligt snið ella vísa atferð, sum darvar ella seinkar atgongdini til upplýsingarnar.

1.2. Rætturinn at fáa sínar persónupplýsingar í einum skipaðum, vanligum nýttum og teldutøkum sniði

Persónupplýsingarnar, sum skrásetti móttukur, skulu vera í einum skipaðum, vanligum nýttum og teldutøkum sniði. Júst hvørjum formati persónupplýsingarnar skulu verða í, er treytað av tínum virksemi og vinnugrein. Mælt verður til, í tann mun tað letur seg gera, at nýta opnar og skjalprógvaðar standardar, so sum JSON, XML, CSV og líknandi. Umráðandi er, at persónupplýsingarnar verða latnar á ein slíkan hátt, at tað í mestan mun ber til hjá skrásetta at skilja upplýsingarnar, og at brúka tær aftur.

1.3. Rætturinn at fáa flutt sínar persónupplýsingar frá einum dátuábyrgdara til ein annan uttan forðan

Skrásetti hevur rætt til at fáa flutt persónupplýsingar til ein annan dátuábyrgdara uttan forðingar frá tær, sum hevur persónupplýsingarnar.

Ein forðing kann vera av lögfrøðiligum, tøkniligum ella av fíggarligum slag, um tiltøkini hava til endamáls at forða fyri ella darva einum øðrum dátuabyrgdara at nýta persónupplýsingarnar.

Um tú ert dátuábyrgdarin, sum hevur persónupplýsingarnar, skalt tú, sbt. áheitan frá skrásetta, flyta persónupplýsingarnar um skrásetta til ein annan dátuábyrgdara, um hetta tøkniliga letur seg gera. Hetta hevur við sær, at tú eigur at taka støðu til, hvussu væl tað ber til fyri tínar KT-skipanir at flyta dátur til skrásetta ella aðrar dátuábyrgdarar.

Fært tú eina áheitan frá skrásetta um at flyta persónupplýsingar til ein annan dátuábyrgdara vil tað svara til, at skrásetti sjálvur flytir upplýsingarnar til tann nýggja dátuábyrgdaran. Sostatt er tað ikki tín ábyrgd at tryggja, at tann nýggi dátuábyrgdarin heldur galdandi lóggávu um dátuvernd.

Áðrenn tú flytir persónupplýsingar um skrásetta til ein nýggjan dátuábyrgdara eigur tú tó at tryggja tær, at tú hevur skilt áheitanina frá skrásetta rætt, undir hesum, um tað veruliga eru tær upplýsingar, sum tú ert í ferð við at flyta, sum skrásetti ynskir at flyta.

Tað er eisini tú, sum hevur ábyrgdina av, at persónupplýsingar verða fluttar trygt, og at óviðkomandi ikki fáa kunnleika um upplýsingarnar undir flutninginum. Hetta kanst tú t.d. tryggja tær ímóti við at brongla samskiptið, sum skal flyta tilfarið til nýggja dátuábyrgdaran.

Um tú metir, at tú hevur fingið fleiri upplýsingar enn neyðugt, í mun til tey viðgerðarendamál, sum tú ert dátuábyrgdari fyri, eigur tú ikki at goyma upplýsingarnar.

Dæmi 1 – Flutningur av kontaktlista frá einum teldupostveitara til annan

Ein kundi (K) ynskir at skifta teldupostveitara og heitir tí á veitara A um at flyta sín kontaktlista til veitara B.

Tað vísir seg seinni, at flutningurinn ikki kann fara fram, tí sniðini (format), sum veitararnir nýta, eru ólík og tað riggar ikki at flyta ímillum.

Í hesum færinum kann tað ikki krevjast, at veitari A setur í verk tækniligar loysnir, sum ger, at kontaklistin kann flytast til veitara B. Í staðin má veitari A kunna K um forðingarnar, so kundin er er greiður yvir, hví tað ikki letur gera hjá veitaranum at flyta upplýsingarnar.

Tá A kannar kundan um, at flytingin ikki er gjørlig, heitir kundin tí sjálvur um at fáa kontaktlistan, so hann sjálvur kann flyta upplýsingarnar til B.

B er ein kappingarneyti hjá A, og A velur tí, frammaundan útflýggjan av listanum, at strika einkultar kontaktir, so at kundin ikki fær eins og góða vøru hjá B.

Við at strika einkultar kontaktir á listanum forðar A fyri at upplýsingarnar kunnu móttakast og flytast uttan forðing frá dátuábyrgdaranum. A skal geva K fullfíggaða listan.

2. Rætturin til mótmæli

2.1. Hvat fevnir rætturin til mótmæli um?

Skrásetti kann – av orsøkum grundaðar á serligu støðu hansara ella hennara – mótmæla annars lógligari viðgerð av sínum persónupplýsingum.

Um tú, sum dátúábyrgdari, fær eitt mótmæli frá skrásetta, skalt tú tí taka stöðu til, um mótmælið er heimilað, eisini um viðgerðin annars er lóglig.

2.1.1. Almenni rætturinn at mótmæla

Skrásetti kann mótmæla, um tú viðger persónupplýsingar á hesum grundarlagi:

- a) Viðgerðin er neyðug til tess at røkja samfelagsáhugamál ella uppgávur, sum liggja undir almennari myndugleikaúttinnan, sum dátúábyrgdaranum er álagt *ella*
- b) viðgerðin neyðug fyri, at dátúábyrgdarin ella ein triðipersónur kann fylgja einum heimilaðum áhugamáli, um ikki áhugamál ella grundleggjandi rættindi og frælsisrættindi hjá tí skrásetta, sum krevja vernd av persónupplýsingum, ganga fram um.

Tú skalt út frá einari ítøkiligari meting gera av, um skrásetti er í eini serligari stöðu sum ger, at mótmælið skal hava við sær, at viðgerðin skal steðga.

Skrásetti skal grundgeva fyri, hví hann ella hon mótmælir og viðgerðin skal steðga. Grundgevingarnar skulu hava ávísan týdning og vera munandi, áðrenn viðgerðin skal steðgast. Um tú ikki metir, at treytirnar fyri mótmæli eru loknar, skalt tú upplýsa skrásetta um hetta og um orsøkirnar til tess.

Tá skrásetti hefur mótmælt eini viðgerð, hefur tú – um mótmæli er heimilað – skyldu at steðga viðgerðini, uttan so at tú kanst vísa á týðandi heimilaðar orsøkir til viðgerðina, sum ganga fram um áhugamál og rættindini hjá skrásetta, ella tí at viðgerðin er neyðug fyri, at rættarkrøv kunnu sannast, gerast galdandi ella verjast. Eisini hetta er ein ítøkilig meting, sum tú skalt gera.

Dømi 2 – Almanakunngering av ættartræi á alnetinum

Ein ættargranskari (G) hefur yvir longri tíð gjørt eitt yvirlit yvir ættina (A). G hefur í hesum sambandi gjørt eitt stórt ættartræ, so limirnir av ættini A kunnu síggja úrslitini hjá G.

Eftir at ættartræið hefur ligið á heimasíðuni í eina viku, fær G ein teldupost frá einum borgara (B), sum er limur av ættini, og tí er at finna á ættartrænum. B biður G um at strika sítt navn frá ættartrænum. Orsøkin til hetta er, at B hefur eitt serstakt navn og eftirnavn, og at tað er eingin annar í Føroyum, sum hefur sama navn. B greiðir eisini frá, at hann arbeiðir hjá løgregluni í eini serligari rúsevnisdeild. B veit um mál, har starvsfelagar hava fingið hóttanir og har familjulimur eru hóttir fyri at leggja trýst á løgreglumenn.

Vanliga er einki til hindurs fyri, at ættargranskarar kunnu almannakunngera ættartrø við vanligum persónupplýsingum, so sum nøvn, føðidag og nær viðkomandi er deyður, uttan samtykki frá skrásettu. Grundgevingin er, at ættargranskarans heimilaða áhugamál í at almannakunngera ættartræið í slíkum støðum í útgangstøðum vigar tyngri enn áhugamálini hjá skrásetta.

Í hesi støðu hefur B tó ført fram grundgevingar sum hava ávísan og munandi týðning fyri, hví viðgerð av navninum hjá B ikki eigur at fara fram. G skal tí strika navnið hjá B frá almannakunngjørda ættartrænum.

2.1.2. Mótmæli í samband við beinleiðis marknaðarföring

Um tú viðger persónupplýsingar við atliti til beinleiðis marknaðarföring, hefur skrásetti rætt til at mótmæla hesi viðgerð.

Sami rætturin til mótmæli er galdandi í samband við profilering, í tann mun profileringin viðvíkur beinleiðis marknaðarföring.

Ein profilering er ein og hvør automatisk viðgerð av persónupplýsingum, har upplýsingarnar verða brúktar til at meta um ymisk persónlig viðurskifti hjá skrásetta. Tað kann t.d. vera við atliti til at greina viðurskifti um persónligan sertokka (præferencer) ella áhugamál hjá skrásetta.

Skrásetti kann mótmæla nær sum helst og mótmælið kann umfata alla viðgerð av sínum persónupplýsingum við atliti til beinleiðis marknaðarföring. Mótmælið kann eisini avmarkast til at umfata ávísar fyrítøkur ella ávís sløg av fyrítøkum. Um tú sum dátuábyrgdari viðger persónupplýsingar við atliti til beinleiðis marknaðarföring, og tú móttukur eitt mótmæli um hetta frá skrásetta, skalt tú steðga við at viðgera persónupplýsingarnar til hetta endamálið.

Gev gætur, at um tú sum dátuábyrgdari fæst við beinleiðis marknaðarföring, kanst tú ikki, uttan at samtykki er fingið frá skrásetta, geva persónupplýsingar víðari til aðrar fyrítøkur ella vegna aðrar fyrítøkur brúka persónupplýsingar um skrásetta sum lið í beinleiðis marknaðarföring. § 6 í løgtingslóg um marknaðarföring¹ er galdandi, tá samtykki skal fáast til vega.

¹ [Løgtingslóg nr. 19 frá 8. mai 2008 um marknaðarföring, sum seinast broytt við løgtingslóg nr. 47 frá 12. mai 2015](#)

2.2. Um viðgerðin einans fer fram til sögulg, hagfrøðilig og vísindalig endamál
Rætturinn hjá skrásetta til at mótmæla viðgerð er ekki galdandi, um viðgerðin einans verður framd til sögulg, hagfrøðilig og vísindalig endamál, sbt. § 36, stk. 3 í dátuverndarlógini.

Mett verður, at um treytirnar í stk. 3 eru loknar – t.e. viðgerðin einans fer fram til hesi endamál og persónupplýsingarnar bara verða goymdar so leingi tað er neyðugt – viga fyrilitini til samfelagsáhugamálini tyngri enn áhugamálini hjá hvørjum einstøkum skrásettum.

3. Rætturinn til ikki at vera fyri automatiskari avgerð, undir hesum profilering (§ 35)

3.1. Hvat fevnir rætturinn til ikki at vera fyri automatiskari avgerð, undir hesum profilering?

Skrásetti eigur ikki at vera fyri avgerð, sum einans er grundað á automatiska viðgerð, undir hesum profilering, og sum hevur rættarvirknad ella á líknandi hátt týðandi ávirkar viðkomandi.

Automatiska viðgerðin fevnir m.a. um profilering. Vísingin til profilering hevur við sær, at skrásetti hevur rætt til ikki at vera fyri automatiskari viðgerð av persónupplýsingum – sum hevur við sær eina avgerð – sum nýtir upplýsingarnar til at meta um ávís persónlig viðurskifti hjá einum persóni. Tað kann serliga vera fyri at greina ella meta um arbeiðsavrik, fíggarliga støðu, heilsu, persónligar sertokkar, áhugamál, álitissemi, atferð, staðseting ella rørlur hjá viðkomandi.

Forboðið fevnir einans um viðgerð, sum á einhvønn hátt *metir* um persónlig viðurskifti hjá skrásetta. Hetta hevur við sær, at um eingin meting av persónligum viðurskiftum fer fram, er viðgerðin ikki fevnd av ásetingini.

Hetta kann t.d. verða, tá skrásetti skal taka pengar út í eini sjálvþøku. Automatiska viðgerðin, sum fer fram, og sum kann hava við sær, at skrásetti ikki kann taka pengar út, tí kontan er í troti, er ein automatisk avgerð, sum er grundað á fakta – t.e. eingin peningur er á kontuni – og ikki eina meting av persónligum viðurskiftum hjá skrásetta.

Um avgerðin hevur rættarvirknað ella á líknandi hátt týðandi ávirkar viðkomandi er ein ítøkilig meting í hvørjum einstøkum føri. Sum dømi kunnu nevnast avgerðir, sum hava við sær, at ein avtala verður ógildað, at skrásetti fær noktað eina sosiala veiting, ikki sleppur inn í eitt land ella ikki fær atgongd til eina útbúgving. Tá metast skal um avgerðin týðandi ávirkar skrásetta, skal eisini hædd takast fyri serligu støðuni, sum skrásetti er í.

Forboðið fevnir harumframt bara um avgerðir, sum einans eru grundaðar á automatiska viðgerð. Hetta merkir, at um ein persónur (t.d. ein málsviðgeri) metir um málið og tekur avgerð í málinum, sum í stóran mun er grundað á automatiska viðgerð, er forboðið ikki galdandi. Viðgerðin er loyvd um persónurin, sum er við í málsviðgerðini, veruliga hevur ávirkan og t.d. kann broyta niðurstøðuna, sum automatiska viðgerðin er komin fram til.

3.2. Serliga um børn

Automatisk viðgerð um børn eigur í útgangsstøðinum ikki at fara fram, tó at forboð ikki er sett fyri viðgerðini. Tú skalt tí vera serliga varin, tá upplýsingar um børn verða viðgjørðar automatiskt ella profilering fer fram.

3.3. Undantøk

Rætturin til ikki at vera fyri automatiskari avgerð er ikki galdandi, um avgerðin, sum automatiska viðgerðin kemur til, er neyðug fyri at *gera ella halda eina avtalu* millum skrásetta og teg. Hetta kann t.d. verða, um tú ert ein banki og automatiskt viðger

upplýsingar um skrásetta – t.d. aldur, inntøku, arbeiði og útbúgving – sum er neyðugt fyri at gera av, hvussu nógv skrásetti kann lána í bankanum.

Rætturin er heldur ikki galdandi, um avgerðin er *heimilað í lóg*, sum tú er fevndur av. Tað er ein fortreyt, at henda lóg ásetur tiltøk, sum verja tann skrásetta, so sum at geva skrásetta møguleika at kæra eina slíka avgerð.

Automatisk avgerð kann verða tikin, um skrásetti hevur givið *samtykki*.

Í teimum førum, tá avgerð verður tikin fyri at *gera ella halda eina avtalu*, ella grundað á *samtykki*, skalt tú seta hóskaði tiltøk í verk fyri at verja rættindini hjá skrásetta. Hetta hevur m.a. við sær, at skrásetti í minsta lagi skal hava møguleika at krevja menniskjaliga uppiblanding, at leggja síni sjónarmið fram og at mótmæla avgerðina. Sí dømi 3 niðanfyri um hetta. Um dátuábyrgdarin viðger viðkvæmar persónupplýsingar, eru færri møguleikar at víkja frá forboðnum.

Dæmi 3 – Lán frá banka

Ein kundi (K) vendir sær til bankan (B), tí K ynskir at vita, hvussu nógv hann kann lána frá bankanum til at keypa sær nýggjan bústað.

B hevur eina skipan, sum við ymiskum algyrtum kann taka avgerð um, hvussu nógv kundarnir hjá bankanum kunnu lána. Skipanin er gjørd á tann hátt, at tað m.a. inndregur upplýsingar um inntøku, aldur, útbúgving, starv, royndir við at gjalda í avdráttum og hvar kundin býr.

Tá K fær at vita, hvussu nógv skipanin hjá B vil loyva K at lána, verður K ovfarin. K væntaði at kunna lána fyri eina millión meira, enn hvat skipanin er komin fram til. Hetta tí, at K hevur ráðført seg við kenningar, ið nýta sama banka.

Við støði í hesum heitur K nú á B um at taka eina nýggja avgerð við menniskjaligari uppílegging.

Sum útgangsstøði er automatiska avgerðin hjá B lóglig, tá viðgerðin er neyðug fyri at gera eina móguliga lániavtalu við K.

Í hesum førinum skal bankin tó taka eina nýggja avgerð, tí K hevur rætt at fáa avgerðina roynda við menniskjaligari uppílegging.

3.3.1. Serliga, um tú viðgert viðkvæmar persónupplýsingar

Um tú viðger viðkvæmar persónupplýsingar í samband við tína avgerð ella profilering, hevur tú færri møguliekar fyri at víkja frá útgangsstøðnum, sum sigur, at skrásetti hevur rætt til ikki at vera fyri automatiskari avgerð, undir hesum profilering.

Í hesum stöðum kanst tú bert taka automatiskar avgerðir ella fremja profilering, um tann skrásetti hefur givið nágreiniligt samtykki, ella um viðgerðin er neyðug fyri at røkja týðandi samfelagsáhugamál.

Umframt hetta er tað krav, at tú hefur sett hóskandi tiltøk í verk til verju av rættindum og áhugamálum hjá skrásetta. Hesi tiltøk kunnu m.a. vera:

- at tann skrásetti hefur móguleika fyri at fáa menniskjaliga uppílegging,
- at skrásetti fær høvi til at bera síni sjónarmið fram ella mótmæla eini avgerð,
- at tú sum dátuábyrgdari leypandi hefur eftirlit við, at tín skipan virkar sum hon skal, og
- at tú nýtir anonymisering og dulnevning so nógv sum til ber.

Vegleiðing

© 2020 Dátueftirlitið

Endurprent við kelduávísing er lóglig.

Givið út:
Dátueftirlitið
Reyngøta 33
100 Tórshavn
Tlf: 309100
dat@dat.fo
dat.fo

Dátueftirlitið

